

Prawo do nauki i informacji są fundamentalnymi prawami człowieka. Gwarantują je międzynarodowe regulacje prawne, a także ustawy państwowe. Równy dostęp do nauki, kultury i informacji, to niezbywalne prawa wszystkich.

Zadania związane z edukacją na poziomie wyższym określa Prawo o szkolnictwie wyższym. Do podstawowych zadań uczelni wobec osób z niepełnosprawnością należy:

— tworzenie warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i badań naukowych (art. 13.9 a i b ustawy)

— oraz warunków do realizacji procesu dydaktycznego z uwzględnieniem szczególnych potrzeb tej grupy (art. 162.7 ustawy).

Osoby z niepełnosprawnością mają pełne prawo do sprawnego i aktywnego funkcjonowania w przestrzeni edukacyjnej oraz społecznej uczelni. Zadaniem całej akademickiej wspólnoty jest przeciwdziałanie wszelkim barierom powodującym nierówność, ale także tworzenie przyjaznych warunków do studiowania i nauki oraz aktywnego uczestnictwa w życiu akademickim. Na uczelni stu-

diuje 446 studentów z niepełnosprawnością, na wszystkich wydziałach uniwersytetu. Jest to 3,71 proc. w stosunku do całej grupy. W skali kraju wynosi on 1,85 proc.

W nauce i edukacji osób z niepełnosprawnością biblioteka pełni rolę szczególną. Oferuje dostęp do zbiorów i usług bibliotecznych, dostosowany do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością.

Budynek Biblioteki Uniwersyteckiej, oddany do użytku w 2013 r., zaprojektowany został zgodnie z wymogami prawa budowlanego w taki sposób, aby czytelnicy z niepełnosprawnością mogli się w nim swobodnie poruszać, pracować, a także korzystać ze zbiorów oraz usług bibliotecznych, nowoczesnych technologii, specjalistycznego oprogramowania i sprzętu oraz wyszkolonego zespołu. Miano biblioteki bez barier zobowiązuje do działań sprzyjających integracji pełno- i niepełnosprawnych uczestników życia akademickiego oraz działań na rzecz równych szans.

Biblioteka bez barier jest częścią działań środowiska akademickiego na rzecz jakościowej zmiany warunków studiowania w ramach idei uniwersytetu dla wszystkich.

OBCHODY MIĘDZYNARODOWEGO DNIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA UNIWERSYTECIE ZIELONOGÓRSKIM

Helena Ochonczenko

Katedra Pedagogiki Specjalnej i Profilaktyki UZ

6 grudnia 2016 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim (w bud. A-16, Kampus B) odbyła się Wielka Gala Rady Studentów Niepełnosprawnych UZ z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych. Dzień ten został ustanowiony w 1992 r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ i przypada 3 grudnia. W ten sposób ONZ chciała zwrócić uwagę na problemy tej grupy społecznej i podkreślić konieczność działań na rzecz integracji osób z niepełnosprawnością z resztą społeczeństwa.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że aby skuteczniej chronić prawa osób z niepełnosprawnością, m.in. do wolności i bezpieczeństwa, swobody poruszania się, niezależnego życia, ochrony zdrowia, życia prywatnego i rodzinnego, jak również do edukacji oraz udziału w życiu politycznym i kulturalnym, w 2006 r. na Zgromadzeniu Ogólnym Narodów Zjednoczonych została przyjęta Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Znalazły się w niej oprócz wyżej wymienionych regulacje związane z dostępem do przestrzeni i budynków użyteczności publicznej, informacji i komunikacji. Polska ratyfikowała Konwencję we wrześniu 2012 r.

Strategie inkluzji społecznej osób z niepełnosprawnością mają szczególne znaczenie, zważywszy na fakt, że

według Międzynarodowej Organizacji Zdrowia - z pewną formą niepełnosprawności na świecie żyje około 1 miliard ludzi, z kolei liczba niepełnosprawnych mieszkańców Polski (wg Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r.), stanowi około 4,7 mln osób, czyli 12,2 proc. ludności kraju.

Każdego roku obchodom Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych towarzyszy inna tematyka, w tym roku było to hasło: *Niepełnosprawność nie jest barierą*.

Od 10 lat tradycją jest organizowanie obchodów tegoż święta także w murach naszej uczelni. Głównym organizatorem uroczystości jest Rada Studentów Niepełnosprawnych UZ, która w bieżącym roku obchodzi 10-lecie swojej działalności, czyli dokładnie od momentu powołania stanowiska Pełnomocnika Rektora ds. Niepełnosprawnych Studentów UZ. Współorganizatorem gali był Wydział Artystyczny - pracownicy i studenci Instytutu Muzyki i Instytutu Sztuk Wizualnych. Patronat nad tym przedsięwzięciem objął Prorektor Uniwersytetu Zielonogórskiego ds. Studentów - prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski.

Pokonać bariery poprzez wspólne działanie - to hasło, które towarzyszyło uczelnianej uroczystości. Organizatorzy są bowiem przekonani, że jedynie poprzez zgodne i partnerskie współdziałanie wszystkich podmiotów tworzących przestrzeń publiczną, wpływających na obowiązujące procedury oraz zwyczaje i praktyki, możliwe jest zrealizowa-

nie wizji społeczeństwa otwartego i przyjaznego osobom z niepełnosprawnością. Na fakt ten zwrócili uwagę zarówno prof. Wojciech Strzyżewski jak i dr Helena Ochonczenko - Katedra Pedagogiki Specjalnej, opiekun Rady Studentów Niepełnosprawnych UZ - dokonując uroczystego otwarcia gali.

W wydarzeniu udział wzięło liczne grono pracowników naukowo-dydaktycznych i administracyjnych, studentów oraz gości - przedstawiciele różnych podmiotów (stowarzyszeń, fundacji, organizacji pozarządowych).

Swoistą „perłką” obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych na UZ był koncert studentów Instytutu Muzyki Wydziału Artystycznego z gościnnym występem członków Rady Studentów Niepełnosprawnych UZ, przygotowany pod kierownictwem artystycznym prof. Bogumily Tarasiewicz i prof. Bartłomieja Stankowiaka. Aula, w której odbywał się koncert „pękała w szwach”. Soliści¹ perfekcyjnie poradzili sobie z wykonaniem utworów z repertuaru: Ani Szarmach, TGD, Doris Day, Naughty Boy ft. Beyoncé, Stana Borysa, Alphaville, Cher².

1 Joachim Ryczek, Wiktoria Szydłowska, Magdalena Kozionoga, Klaudia Nowak, Oliwia Mrowiska, Wioleta Olszewska, Aleksandra Zakrzowska, Daria Kliks.

2 Solistom towarzyszył akompaniament: pianino: prof. Bartłomiej Stankowiak, Jakub Gościński, Jakub Zielonka, Krzysztof Gostkowski; Szymon Rauhut – gitara elektryczna, Łukasz Ostrowski – gitara basowa, Przemysław Michalak – perkusja, Aleksandra Kurzawa – skrzypce oraz chórki: sopran: Magdalena Kozionoga, Małgorzata Markiewicz, Adrianna Wilke, Jolanta Kołoszyc; alt: Daria Kliks, Wioleta Olszewska, Aleksandra Zakrzowska, Natalia Zielonka; tenory: Joachim Ryczek, Filip Pietrzak, Jakub Gościński; basy: Jakub Zielonka, Hubert Walkowski, Kamil Kwiatkowski.

Ogromnym zainteresowaniem uczestników gali cieszył się też wernisaż prac studentów Instytutu Sztuk Wizualnych Wydziału Artystycznego przygotowanych pod kierunkiem prof. Radosława Czarkowskiego oraz prof. Alicji Lewickiej-Szczegóły: Julii Sotkiewicz - *O domu* oraz Rity Bojkowskiej - *Coca-cola-ż*, wystawionych w holu głównym budynku A-16.

Nie mniejszą sympatię wzbudził happening dotyczący przełamania barier, zorganizowany również w holu głównym uczelni. Wzięło w nim udział liczne grono przedstawicieli: Fundacji Aktywnej Rehabilitacji FAR, Fundacji Szansa dla Niewidomych, Ogólnopolskiego Stowarzyszenia „Nerka” Zielona Góra, Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji, Bogusław Glaz Salon Medyczny „ACTIVE”, Stowarzyszenia „Amazonki”, Centrum Szkolenia i Terapii „SMILE”, Biblioteki UZ, Biura Doradztwa i Kariery Zielona Góra, Parlamentu Studenckiego UZ, Biura Karier UZ oraz członków i sympatyków Rady Studentów Niepełnosprawnych UZ. Wszystkie wymienione podmioty zorganizowały „stoiska” z ekspozycją różnych materiałów, wydawnictw, instruktaży, projektów, dzięki którym uczestnicy i goście gali mogli wzbogacić swą wiedzę na temat rozlicznych rozwiązań wspierających codzienne funkcjonowanie osób dotkniętych różnymi dysfunkcjami organizmu.

Szczególna uwaga przybyłych na uroczystość skupiona była na pokazach i prezentacjach:

- treningu jazdy na wózku inwalidzkim oraz metody sprawnego poruszania się osób z niepełnosprawnością ruchu po budynku uczelni (wraz z Fundacją Aktywnej Rehabilitacji);
- gier planszowych dla osób z dysfunkcją wzroku (wraz z Fundacją Szansa dla niewidomych);
- pracy i szkoleniu psa asystującego osobie niewidomej (wraz z Fundacją „Smaile”).

Fascynację wzbudził mecz pokazowy goalball'a - gra dla niewidomych, a wystawa sprzętu rehabilitacyjnego (rozwiązania techniczne z wykorzystaniem najnowszych technologii) wywołała nie mniejsze zaciekawienie. Słowem - bogata oferta happeningu zaspokoila „apetyty” nawet tych najbardziej wybrednych.

Warto dodać, że członkowie Rady Studentów Niepełnosprawnych UZ zadbali również o gastronomiczną stro-

nę gali. Znakomite, przygotowane samodzielnie ciasta (z kawą, herbatą, napojami) serwowane w Palmiarni uczelni „kusiły” zapachem i estetyką.

Uczestnicy gali nie szczędzili pochwał organizatorom. Zatem, niepełnosprawność nie musi „upośledzać zdolności człowieka do uczestniczenia w głównym nurcie życia społecznego” - nie jest barierą.

WIGILIA W MIĘDZYNARODOWYM WYDANIU

Na Uniwersytet Zielonogórski przyjechali m.in. z Hiszpanii, Portugalii, Grecji, Turcji, Włoch i Niemiec. Są to studenci, którzy w ramach programu Erasmus+ spędzą na naszej uczelni - semestr lub dwa. Czas spędzają przede wszystkim na zajęciach, jednakże każdą wolną chwilę poświęcają na zwiedzanie - nie tylko Zielonej Góry, ale też województwa lubuskiego i innych miast Polski. Dzięki pobytowi w Zielonej Górze studenci poznają naszą lokalną jak i Polską kulturę, tradycje i obyczaje. 14 grudnia wszyscy spotkali się przy tradycyjnym, polskim wigilijnym stole. Razem z nimi zasiedli także polscy studenci - ich opiekunowie (tutorzy) i pracownicy Działu Współpracy z Zagranicą a także inni studenci uczelni.

Na tej międzynarodowej wigilii było prawdziwie po polsku: na początek opłatek i życzenia, potem tradycyjne potrawy - karp, barszcz z uszkami i śledzie. Była choinka i prezenty, i oczywiście kołody. Nie tylko po polsku. Szkoda tylko, że nie mogliśmy ich zaprosić na Pasterkę...

Na co dzień w rozwiązywaniu wszystkich studenckich - i nie tylko - problemów pomaga „Erasmusom” Dział Współpracy z Zagranicą. A że na UZ w tym roku przyjechało 38 studentów z zagranicy, to i problemy do rozwiązania trzeba mnożyć razy 38. Na szczęście udaje się jeszcze wśród naszych studentów znaleźć wolontariuszy, którzy dla obcokrajowców są swoistymi „aniołami stróżami”. Wspólnymi siłami organizują więc zajęcia i imprezy integracyjne czy też wycieczki. Chyba dobrze wywiązują się ze swoich zadań, bo sądząc po ankietach, jakie wypełniają obcokrajowcy wyjeżdżający już z Zielonej Góry, są oni bardzo zadowoleni z pobytu na naszym Uniwersytecie. Zdarza się, że wracają do naszego miasta już prywatnie, np. odwiedzić swoich bliskich znajomych z Zielonej Góry lub też na Winobranie. Zawsze wówczas znajdują dla nas chwilę i wpadają na UZ, żeby powiedzieć choćby „dzień dobry”.

FOT. Z DZIAŁU WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ